

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

З МАТЕРІАЛАМИ XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

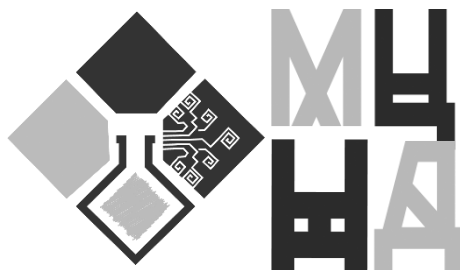
1 ТРАВНЯ 2026 РІК

М. ОДЕСА, УКРАЇНА

**«ЗДОБУТКИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРИКЛАДНИХ ТА
ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ НАУК ХХІ СТОЛІТТЯ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ
ПРАЦЬ З МАТЕРІАЛАМИ
ХІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЗДОБУТКИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРИКЛАДНИХ ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ НАУК ХХІ СТОЛІТТЯ

| 1 травня 2026 рік
м. Одеса, Україна

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2026

УДК 082:001
З-46

Організація, від імені якої випущено видання:

ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Номер запису організації в Єдиному реєстрі громадських об'єднань: 1499141.

Голова оргкомітету: Сотник С.Г.

Верстка: Білоус Т.В.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 16 від 30.04.2026 року.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою у сфері управління Міністерства освіти і науки «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» в базі даних науково-технічних заходів України на поточний рік та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (**Посвідчення № 162 від 26.01.2026**).

Збірник наукових праць з матеріалами конференції видано офіційно суб'єктом видавничої справи зі **Свідоцтвом ДК № 7860 від 22.06.2023**.

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії *Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0)*.

З-46 **Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття:** збірник наукових праць з матеріалами XI Міжнародної наукової конференції, м. Одеса, 1 травня, 2026 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2026. — 562 с.

ISBN 978-617-8582-40-1

DOI 10.62731/mcnd-01.05.2026

Викладено матеріали учасників XI Міжнародної наукової конференції «Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття», яка відбулася 1 травня 2026 року у місті Одеса.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2026

© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2026

ISBN 978-617-8582-40-1

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2026

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

АДАПТАЦІЯ ТЕОРІЇ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ

Науково-дослідна група:

Ляшенко В.І., Лазаренко Д.О., Землянкин А.І., Іванов С.В.16

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ YOUCONTROL НА
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ

Ширяєва Л.В., Овчинникова С.М.24

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
ІНДУСТРІАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Полозова Т.В., Саліхов М.М.27

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ПРОДУКТУ ЯК ДЖЕРЕЛО РИНКОВОЇ ВЛАДИ В РЕГІОНІ

Павлій С.А.32

ІНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ЗЕЛЕНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Турченко А.В., Боженко В.В.36

КІЛЬКІСНИЙ ІНДЕКС ІНВЕСТИЦІЙНОГО РЕСУРСУ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ:
МЕТОДОЛОГІЧНА ПРОПОЗИЦІЯ

Мамедлі Абрах40

ОЛІГОПОЛІЯ: ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ТА СТРАТЕГІЧНА ПОВЕДІНКА ФІРМ

Лінчук Є.В.45

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сабій І.М., Береговий О.Л.49

СЕКЦІЯ ІІ. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

ВИКОРИСТАННЯ АІ-АГЕНТІВ У БІЗНЕС-ПРОЦЕСАХ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Бурлакова К.О., Беліменко О.І.55

ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУБ'ЄКТІВ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ
З ВИСОКОЮ ДОДАНОЮ ВАРТІСТЮ

Штурмак О.О.58

ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА
ПІДПРИЄМСТВІ

Семенча І.Є., Орел Р.В.68

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Полозова Тетяна Василівна

ORCID ID: 0000-0001-9956-8816

доктор економічних наук, професор

завідувач кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою
Харківський національний університет радіоелектроніки, Україна

Саліхов Михайло Михайлович

ORCID ID: 0009-0003-7356-5344

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Харківський національний університет радіоелектроніки, Україна

У сучасних умовах посилення глобального технологічного суперництва штучний інтелект (ШІ) набуває статусу ключового інструменту інноваційної, промислової та економічної державної політики. Його впровадження визначає рівень міжнародної конкурентоспроможності через вплив на продуктивність та створення доданої вартості. Як зазначила Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн, «європейський ШІ є критично важливим для нашої стратегічної незалежності та стимулюватиме розвиток ключових галузей промисловості й суспільства» [1]. Це свідчить про інституціоналізацію ШІ як інструменту забезпечення технологічної та економічної автономії ЄС, а не лише напряму технологічного розвитку.

В Україні відбувається інституціоналізація державної політики у сфері ШІ в межах євроінтеграційного курсу, що охоплює концептуальний, стратегічний та операційний рівні регулювання. Аналіз програмних і стратегічних документів [2-4] дозволив виявити структурні обмеження щодо імплементації ШІ-систем.

Базовим нормативним актом є Концепція розвитку ШІ [2], у якій цифрові технології розглядаються як інструмент модернізації економіки через автоматизацію виробничих і управлінських процесів. Водночас документ фіксує низку структурних обмежень, зокрема недостатній рівень інвестицій, слабкий розвиток дослідницької та обчислювальної інфраструктури, а також обмежену інноваційну спроможність

підприємств, що в сукупності формує розрив між стратегічними цілями та перспективами масштабного впровадження ШІ.

Конкретизація політики здійснюється у Плані заходів з реалізації Концепції на 2025–2026 рр. [3], який визначає дії переважно інституційного та регуляторного характеру, зокрема розвиток нормативно-правової бази, гармонізацію з міжнародними стандартами, цифровізацію державного управління та розвиток людського капіталу. Окремо визначено сфери пріоритетного застосування ШІ, зокрема оборону, кібербезпеку та енергетику.

Зазначені документи формують модель політики переважно інституційно-підготовчого характеру, тоді як інструменти стимулювання впровадження ШІ в промисловості залишаються опосередкованими.

Ціль 16 «Забезпечення створення умов розвитку внутрішньої інфраструктури для досліджень, інновацій та впровадження рішень у сфері ШІ», визначена у Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України до 2030 року (далі – Стратегія цифрового розвитку) [4], формує загальну рамку розвитку технологій ШІ. Документ орієнтується на побудову інноваційної екосистеми, що включає взаємодію науки, освіти, стартапів і бізнесу, а також розвиток політики відкритих даних і цифрових рішень у сфері державного управління. Євроінтеграційний вектор реалізації політики проявляється через гармонізацію правового середовища та впровадження ризик-орієнтованого підходу до регулювання ШІ. Додатково визначено пріоритети розвитку людського капіталу та застосування ШІ у сферах енергетики й екологічної трансформації. Водночас промисловий вимір Стратегії залишається на рівні загальних орієнтирів, обмежуючись підтримкою впровадження ШІ у виробництво на рівні загальних стратегічних орієнтирів без інструментального наповнення

Операційний план на 2025–2027 рр. [4] деталізує механізми реалізації Стратегії, зокрема через створення інноваційних кластерів як інструментів трансферу цифрових технологій та комерціалізації розробок. Також передбачено підготовку нормативно-правових актів у сфері регулювання ШІ та формування центру компетенцій в енергетичному секторі. Водночас план зберігає інституційно-інфраструктурну спрямованість, тоді як інструменти прямого стимулювання промислового впровадження ШІ залишаються обмеженими.

Узагальнення результатів дослідження свідчить, що Концепція розвитку ШІ, Стратегія цифрового розвитку та відповідні операційні плани формують поетапну модель державної політики у сфері ШІ, спрямовану на визначення стратегічних орієнтирів та розбудову регуляторно-інституційної й інфраструктурної основи. Водночас промисловий вимір цієї політики залишається обмеженим і не має системного характеру, що стримує інтеграцію ШІ у виробничі процеси та уповільнює перехід до комплексної технологічної модернізації промисловості.

У березні 2026 р. Міністерство цифрової трансформації України презентувало проєкт Стратегії розвитку ШІ до 2030 року [5], який формує оновлене бачення ШІ як технології загального призначення, орієнтованої на підвищення стійкості держави, продуктивності економіки та ефективності публічного управління. Водночас індустріальний вимір документа залишається обмеженим і не виокремлюється як самостійний стратегічний пріоритет, що зумовлює переважання інфраструктурно-орієнтованого підходу. Передбачені напрями застосування охоплюють державне управління та ключові сектори економіки, зокрема енергетику, агропромисловий комплекс, охорону здоров'я та освіти, з акцентом на підвищення ефективності управлінських та інфраструктурних процесів.

Проєкт Операційного плану до Стратегії на 2026–2028 рр. [5] свідчить про перехід до практичної імплементації політики ШІ, однак його структура відображає домінування інституційних, інфраструктурних і регуляторних компонентів, що узгоджується з європейським екосистемним підходом, але не формує окремого промислового блоку впровадження технологій.

Узагальнення результатів аналізу свідчить про обмежений і несистемний характер індустріальної складової державної політики у сфері ШІ. Вона переважно орієнтована на формування інституційних, регуляторних та інфраструктурних передумов розвитку технологій ШІ, тоді як інструменти прямої промислової трансформації – зокрема роботизація виробництва, розвиток «розумного» виробництва, технології Індустрії 4.0 та інноваційно-виробничі кластери – залишаються фрагментарними.

Як показує аналіз, у країнах ЄС відповідні механізми вже виступають драйверами модернізації промисловості [6]. Починаючи з 2018 р., ЄС

пройшов шлях від формування базових регуляторних рамок до розбудови комплексної архітектури інтеграції ШІ в економічні та виробничі системи. Це супроводжується зростанням частки підприємств переробної промисловості (із зайнятістю щонайменше 10 осіб), що використовують щонайменше одну технологію ШІ: з 6,93% у 2021 р. до 17,27% у 2025 р., що відображає перехід до більш системного характеру впровадження технологій. У 2025 р. найвищі показники використання ШІ зафіксовано у фармацевтиці (41,32%), виробництві комп'ютерної, електронної та оптичної продукції (37,44%), хімічній промисловості (28,45%), виробництві електротехнічного обладнання (25,90%) та машинобудуванні (25,45%).

Натомість українська модель перебуває на етапі формування стратегічної візії, що зумовлює структурний розрив між розвитком інституційно-цифрової інфраструктури та фактичним впровадженням ШІ, обмежуючи його масштабування в промисловості.

Подолання цього розриву потребує переходу до інтегрованої моделі політики ШІ, що спирається на розвиток інфраструктури промислових даних, обчислювальних ресурсів і центрів тестування ШІ-рішень, а також на забезпечення регуляторної визначеності та інституційної координації. У цьому контексті доцільним є вдосконалення проекту Стратегії та Операційного плану її реалізації в частині чіткого закріплення промислового виміру політики ШІ та конкретизації інструментів його масштабування у виробничих процесах.

Додатково необхідним є виокремлення промислового впровадження ШІ як самостійного напрямку державної політики з орієнтацією на роботизацію, цифрові двійники та прогнозну аналітику в логіці Індустрії 4.0. Важливу роль також відіграє розвиток інноваційних кластерів і механізмів комерціалізації ШІ-рішень через партнерство держави, бізнесу та науки.

Підсумовуючи, ефективна адаптація європейського підходу в Україні передбачає формування узгодженої політики ШІ, що інтегрує інституційні, інфраструктурні та промислові складові як основу системної трансформації економіки на базі цифрових технологій.

Список використаних джерел:

1. European Commission. (2025, September 10). *2025 State of the Union Address by President von der Leyen*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ov/SPEECH_25_2053

2. Кабінет Міністрів України. (2020, 2 грудня). *Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні (1556-р)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>
3. Кабінет Міністрів України. (2025, 9 травня). *Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні на 2025–2026 роки (457-р)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-2025-%D1%80#Text>
4. Кабінет Міністрів України. (2024, 31 грудня). Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках: розпорядження № 1351-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text>
5. Міністерство цифрової трансформації України. (2026, 31 березня). *Шлях розвитку ШІ до 2030 року: знайомтеся з проектом Стратегії та давайте фідбек*. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/shtuchnyy-intelekt/shliakh-rozvytku-shi-do-2030-roku-znayomtesia-z-proyektom-stratehiyi-ta-davayte-fidbek>
6. Polozova, T. V., & Salikhov, M. M. (2026). Implementation of Artificial Intelligence in EU Manufacturing: Analysis of Trends. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 1, 56–64.